

LV

LV

LV

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 8.3.2011
COM(2011) 112 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS
EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU
KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**Ceļvedis virzībai uz konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju
līmeni 2050. g.**

{SEC(2011) 287 galīgā redakcija}
{SEC(2011) 288 galīgā redakcija}
{SEC(2011) 289 galīgā redakcija}

1.	Eiropas svarīgākie uzdevumi	3
2.	Starpposmu mērķi līdz 2050. g.	4
3.	Inovācijas zemu oglekļa dioksīda emisiju panākšanai: nozaru perspektīva	6
4.	Ieguldījumi nākotnē ar zemām oglekļa emisijām	11
5.	Starptautiskā dimensija	13
6.	Secinājumi	14

1. EIROPAS SVARĪGĀKIE UZDEVUMI

ES savām dalībvalstīm noteikušas ilgtermiņa nostādnes ilgtspējas jautājumā un jautājumos, kuriem ir pārrobežu aspekts un kas tāpēc atsevišķas valsts līmenī nav atrisināmi. Jau pirms laba laika klimata pārmaiņas atzītas par tādu turpmākās rīcības ilgtermiņa faktoru, kuram vajadzīga saskaņota ES rīcība gan tās iekšienē, gan starptautiskā mērogā.

"Eiropa 2020" pamatiniciatīvu satvarā Komisija nesēn nākusi klajā ar iniciatīvu par resursu ziņā efektīvu Eiropu¹, un saskaņā ar tām patlaban izvirza vairākus ilgtermiņa politikas plānus tādās jomās kā transports, enerģētika un klimata pārmaiņas. Šajā paziņojumā noteikti tie svarīgākie ES turpmākās rīcības elementi klimata jomā, kas ES palīdzēs līdz 2050. g. kļūt par konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni. Izmantotā metode pamatojas uz uzskatu, ka investīciju piesaistīšanai enerģētikā, transportā, rūpniecībā, informātikas un komunikāciju tehnoloģijā ir vajadzīgi inovatīvi risinājumi, un ka lielāka uzmanība jāpievērš ar energoefektivitātes paaugstināšanu saistītajiem politikas virzieniem.

"Eiropa 2020" gudras, ilgspejīgas un integrējošas izaugsmes stratēģijā paredzēti četri galvenie mērķi, kas ES jāsasniedz līdz 2020. g. Viens no tiem attiecas uz klimata jautājumiem un enerģētiku: Dalībvalstis līdz 2020. g. apņemas samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas par 20 %, palielinot atjaunojamo energoresursu izmantošanas daļu ES enerģētikas struktūrā par 20 % un sasniegt mērķi paaugstināt energoefektivitāti par 20 %. Patlaban ES ir ceļā uz divu šo mērķu sasniegšanu, bet attiecībā uz energoefektivitāti bez papildus pūliņiem tās izvirzītais mērķis netiks sasniegts². Tādējādi saglabājas prioritāte sasniegt visus jau 2020. gadam noteiktos mērķus.

Lai klimata pārmaiņu dēļ temperatūras paaugstināšanās nebūtu lielāka par 2°C, Eiropas Padome 2011. gada februārī ir atkārtoti apstiprinājusi ES mērķi 2050. g. salīdzinājumā ar 1990. g. samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas par 80-95 % saskaņā ar Klimata pārmaiņu starpvaldības padomes (IPCC) nostāju par attīstīto valstu nepieciešamo kopējo emisiju samazinājumu³. Tas atbilst pasaules valstu vadītāju nostājai Kopenhāgenas un Kankunas nolīgumu satvarā. Šajos nolīgumos paredzētas arī saistības īstenot ilgtermiņa attīstības stratēģijas pārejai uz ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni. Vairākas dalībvalstis jau ir spērušas soļus šajā virzienā vai ir šajā procesā, cita starpā nosakot emisiju samazināšanas mērķus 2050. g.

Līdz ar Balto grāmatu par transportu un energoefektivitātes plānu šis paziņojums ir resursu efektīvas izmantošanas stratēģijas svarīga sastāvdaļa. Tajā aprakstīts ceļvedis iespējamajai rīcībai līdz 2050. g., kas ES varētu nodrošināt iespējas reāli samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, kas atbilst izvirzītajam mērķim, attiecībā uz kuru panākta vienošanās, par 80 līdz 95 % samazinājumu. Tajā norādīti starpposma mērķi, kuru sasniegšana varētu liecināt, vai ES kurss uz savu mērķu sasniegšanu ir pareizs, kādas dažādos sektoros ir politiskas problēmas, investīciju vajadzības un iespējas, ievērojot, ka ES mērķis par 80 līdz 95 % samazinājumu galvenokārt jāsasniedz iekšējiem līdzekļiem.

¹ COM (2011) 21, sk.: <http://ec.europa.eu/resource-efficient-europe>.

² Energoefektivitātes plāns: *Energy Efficiency Plan, COM (2011) 109*.

³ Ņemot vērā attīstības valstu pūliņus, tādējādi līdz 2050. g. kopējās emisijas pasaulē var samazināties par 50 %.

2. STARPPOSMU MĒRĶI LĪDZ 2050. G.

Pāreja uz konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni nozīmē to, ka ES 2050. g. jābūt gatavai savā *iekšienē* samazināt emisijas par 80 % salīdzinājumā ar 1990. g. līmeni⁴. Komisija vairākiem iespējamajiem scenārijiem veikusi plašu analīzi, izmantojot modelēšanu, kas parāda, kā tas sasniedzams, sīkāk aprakstīts tālāk teksta rāmī.

Šī dažādo scenāriju analīze liecina, ka emisiju samazināšanai līdz 2030. g. par 40 % un līdz 2040. g. par 60 % zem 1990. g. līmeņa varētu būt ekonomiski pamatota pieeja. Tas pats attiecas uz 25 % samazinājumu 2020. g. Tas uzskatāmi parādīts 1. att. Šāda pieeja pirmajā desmitgadē līdz 2020. g. varētu nodrošināt aptuveni 1 % gadskārtēju samazinājumu salīdzinājumā ar 1990. g. līmeni, un attiecīgi 1,5 % otrajā desmitgadē laikā no 2020. līdz 2030. g., 2 % pēdējās divās desmitgadēs līdz 2050. g. Šie pūliņi ar laiku varētu pieaugt līdz ar dažādu ekonomiski izdevīgu tehnoloģiju plašāku pieejamību.

Modelēšanas metode ceļvedim 2050. g.

Šajā paziņojumā aprakstīto rezultātu un secinājumu pamatā ir vispusīga situācijas modelēšana pasaulē un ES, un scenāriju analīze tam, kāda varētu būt ES virzība uz ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni 2050. g., ņemot vērā iedzīvotāju skaita pastāvīgu pieaugumu, iekšzemes kopprodukta vispārīgu palielināšanos, un vispārējas tendences attiecībā uz pasākumiem klimata jomā, enerģētikā un tehnoloģiju attīstībā.

Lai noskaidrotu klimata aizsardzības jomā veikto pasākumu vispārējo ietekmi un to saistību ar enerģētikas nozari, lauksaimniecību un atmežošanas, tika izmantotas vairākas vispārīgas prognozes. Bez tam tika prognozēta iespējamā ietekme uz ES konkurētspējīgajām nozarēm, lai novērtētu plaša mēroga pasākumu iespējamus riskus fragmentēto globālo klimata aizsardzības pasākumu kontekstā.

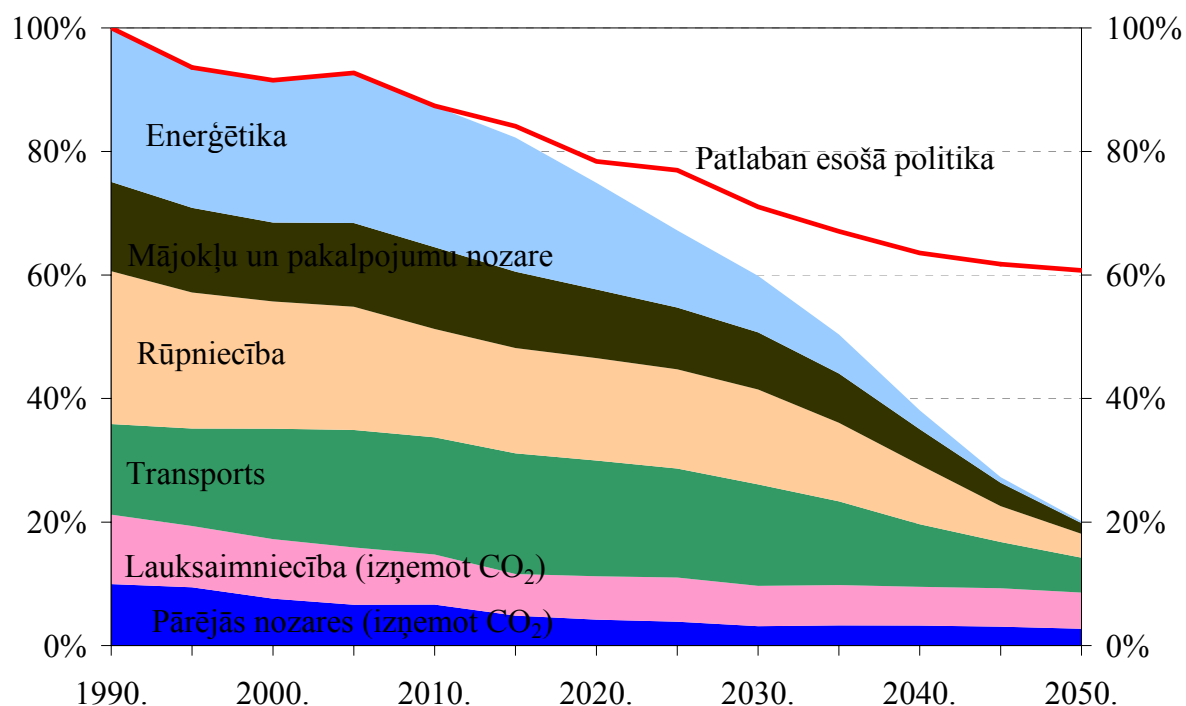
Detalizētas prognozes ES tika izstrādātas ļoti daudziem nākotnē iespējamajiem scenārijiem, pievēršot uzmanību jutībai attiecībā uz pieņēmumiem par fosilās degvielas cenu vispārējo virzību un tehnoloģisko inovāciju ātrumu, analizējot sektoru ieguldījumu, ieskaitot lauksaimniecību un citus zemes lietošanas veidus. Lai gan ilgtermiņa prognozēm ir dažādas nenoteiktības, izstrādājot daudzus dažādus scenārijus ar atšķirīgiem pieņēmumiem, tika palielināts iegūto rezultātu robustums.

Modelēšanu turpmāk pilnveidojot, varētu apsvērt iespējas uzlabot pašu klimata pārmaiņu ietekmju reprezentāciju, kā arī enerģijas akumulāciju un viedtīklu risinājumus dalītas ģenerācijas vajadzībām.

Pa piecu gadu posmiem 1. att. shematiski parādīta pieeja attiecībā uz 80 % samazinājumu līdz 2050. g. Augšējā līkne ir "references" prognoze, kas rāda, kā siltumnīcefekta gāzu emisiju apjoms varētu samazināties saskaņā ar patlaban esošajiem politikas virzieniem, izmantojot iekšējos līdzekļus. Scenārijs, kas atbilst 80 % samazinājumam ar iekšējiem līdzekļiem, rāda, kā varētu mainīties kopīgās emisijas un emisijas pa atsevišķām nozarēm, ja īsteno papildus politikas risinājumus, ņemot vērā tehnoloģiskās iespējas, kas būs ar laiku pieejamas.

⁴ Emisiju ES iekšējs samazinājums nozīmē reālu samazinājumu iekšējiem līdzekļiem, nevis to apjoma krišanos, izmantojot oglekļa dioksīda emisiju tirgu.

1. attēls. ES siltumnīcefekta gāzu emisiju 80 % samazinājums iekšējiem līdzekļiem (100% =1990. g.)

Emisijas, iekļaujot starptautisko aviāciju, 2009. g. būs par 16 % zemākas par 1990. gada līmeņiem. Pilnībā īstenojot patlaban esošās politikas, ES iekšējiem līdzekļiem 2020. g. var panākt 20 % samazinājumu zem 1990. gada līmeņa, un 2030. g. attiecīgi 30 % samazinājumu. Tomēr ar patlaban spēkā esošajiem politikas virzieniem vien līdz 2020. g. būs sasniegta tikai puse no energoefektivitātes paaugstināšanas 20 % mērķa vērtības.

Ja ES pilnībā īsteno tās patlaban esošos politikas virzienus, arī 2020. g. sasniedzot 20 % atjaunojamo energoresursu daļu enerģētikas struktūrā un energoefektivitātes paaugstināšanos par 20 %, ES varētu pārsniegt patlaban noteikto emisiju samazināšanas 20 % mērķa vērtību un tās līdz 2020. g. samazināt par 25 %. Šim nolūkam var būt nepieciešams pilnībā īstenot kopā ar šo paziņojumu iesniegto energoefektivitātes paaugstināšanas plānu⁵, kurā identificēti pasākumi, kas varētu būt nepieciešami energoefektivitātes paaugstināšanas mērķa vērtības sasniegšanai. Tādējādi netiktu ietekmētas patlaban atļautās kompensācijas⁶.

Šī analīze liecina arī to, ka pielaidīgāka pieeja varētu veicināt tādas investīcijas, kas saistītas ar lielām oglekļa dioksīda emisijām, kas vēlāk varētu radīt oglekļa dioksīda emisiju cenu paaugstināšanos un ievērojami augstākas izmaksas kopumā visā periodā. Bez tam ārkārtīgi svarīga, lai nodrošinātu ekonomiski efektīvu liela mēroga risinājumu izmantošanu vēlāk, ir pētniecība un attīstība, tādu tehnoloģiju demonstrācijas un izvēršana kā, piemēram, dažādu veidu enerģijas avoti ar mazām oglekļa dioksīda emisijām, oglekļa dioksīda uztveršana un noglabāšana, viedtīkli, hibrīdie un elektriskie transporta līdzekļi. Pilnīgi nepieciešams īstenot energotehnoloģiju stratēģisko plānu, kura īstenošanai nākamo 10 gadu laikā pētniecībā un

⁵ Energoefektivitātes plāns: *Energy Efficiency Plan, COM (2011) 109*.

⁶ Saskaņā ar Direktīvu 2003/87/EK (kas grozīta ar Direktīvu Directive 2009/29/EK) par emisiju tirdzniecību un lēmumu par pūliņu sadalījumu (Lēmums 406/2009/EC).

attīstībā, un tehnoloģiju demonstrācijā jāinvestē EUR 50 mljrd. Finansēšanas varianti, kas dalībvalstīm jāizmanto, ir ieņēmumi no izolēm un kohēzijas politika. Tam papildus svarīga loma var būt resursu izmantošanas efektivitātes paaugstināšanai, izmantojot tādas paņēmienus kā, piemēram, atkritumu pārstrāde, atkritumu apsaimniekošanas paņēmienu pilnveidošana, attiecīgu paradumu maiņa, ekosistēmu stabilitātes paaugstināšana. Nepieciešami arī pastāvīgi pūliņi pētniecības nostiprināšanai par klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām.

3. INOVĀCIJAS ZEMU OGLEKĻA DIOKSĪDA EMISIJU PANĀKŠANAI: NOZARU PERSPEKTĪVA

Komisijas veiktajā analīzē izpētītas arī svarīgākajos sektoros izmantojamās pieejas. Šajā analīzē izskatīti vairāki scenāriji, kuros ņemts vērā dažāds tehnoloģisko inovāciju ātrums un dažādas fosilās degvielas cenas. Pēc tiem visiem iegūti visumā līdzīgi rezultāti attiecībā uz nepieciešamo samazinājuma apjomu 2030. un 2050. g. katrā attiecīgajā sektorā, tie apkopoti 1. tab. Izstrādājot nozaru politikas variantus, padziļināti jāizvērtē izmaksas, izmaksas un ieguvumi, kā arī nenoteiktības.

1. tabula. Samazinājums pa nozarēm

Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums salīdzinājumā ar 1990. g.	2005.	2030.	2050.
Kopā	-7 %	-40 līdz -44 %	-79 līdz -82 %
Nozares			
Enerģētika (CO ₂)	-7 %	-54 līdz -68 %	-93 līdz -99 %
Rūpniecība (CO ₂)	-20 %	-34 līdz -40 %	-83 līdz -87 %
Transports (iesk. aviācijas CO ₂ emisijas; izņemot jūras transportu)	+30 %	+20 līdz -9 %	-54 līdz -67 %
Mājokļi un pakalpojumi (CO ₂)	-12 %	-37 līdz -53 %	-88 līdz -91 %
Lauksaimniecība (izņemot CO ₂)	-20 %	-36 līdz -37 %	-42 līdz -49 %
Citas emisijas, izņemot CO ₂	-30 %	-72 līdz -73 %	-70 līdz -78 %

Droša konkurētspējīga enerģētika bez oglekļa dioksīda emisijām

Ekonomikā ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni centrālā loma būs elektroenerģijai. Analīze liecina, ka tās izmantošana līdz 2050. g. gandrīz pilnībā radīs iespējas novērst CO₂ emisijas un daļēji aizstāt fosilās degvielas izmantošanu transportā un apkurei. Lai gan elektroenerģiju šajās 2 nozarēs tiek izmantota arvien vairāk, efektivitātes paaugstināšanās dēļ elektroenerģijas patēriņš kopumā varētu palielināties ar līdzšinējo pieauguma tempu.

Elektroenerģijas ģenerēšanas struktūrā tehnoloģiju daļa, kurām ir zems oglekļa dioksīda emisiju līmenis, patlaban ir aptuveni 45 %, un līdz 2020. g. tā palielināsies līdz 60 %, ieskaitot arī atjaunojamo energoresursu izmantošanas mērķa vērtības 75 līdz 80 % sasniegšanu 2030. g., un 2050. g. gandrīz 100 %. Tā rezultātā un neskarot dalībvalstu enerģētiskās struktūras preferences, kurās atspoguļojas valstu vietējie apstākļi, ES elektroenerģijas sistēma varētu kļūt drošāka un vairāk diversificēta.

Plaši jāizmanto visdažādākās jau esošās tehnoloģijas, arī tādas mūsdienīgas tehnoloģijas kā fotoelektriskie pārveidotāji, kas kļūst arvien lētāki, un tāpēc ar laiku palielināsies to konkurētspēja.

Ceļvedī virzībai uz konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni 2050. g. tiks aprakstīti enerģētikai specifiskie scenāriji un līdzekļi, kas nodrošina energopagādes drošību un konkurētspēju. To pamatā ir ES noteiktā enerģētikas politika un ES stratēģija līdz 2020. g.

Dažādu tādu tehnoloģiju, kurām ir zems oglekļa dioksīda emisiju līmenis, sekmīgai virzībai tirgū ārkārtīgi svarīga nozīme ir ES emisiju tirdzniecības sistēmai (ETS) tādējādi, ka enerģētikas nozare savas investīciju un darbības stratēģijas var pati pielāgot enerģijas cenu un tehnoloģiju pārmaiņām. Lai ETS būtu tai paredzētā nozīme identificētajā virzībā līdz 2050. g., vajadzīgs gan pietiekams oglekļa dioksīda emisiju cenu signāls, gan prognozējamība ilgtermiņā. Šajā aspektā jāņem vērā atbilstoši pasākumi, arī atgriešanās pie jau pieņemtā ETS maksimālā gada apjoma pakāpeniskas samazināšanas⁷. Lai nodrošinātu, ka enerģētikas sektors pilnībā veic savu lomu, var būt lietderīgi izmantot arī tādus instrumentus kā enerģijas nodokļi un tehnoloģiskais atbalsts.

Ņemot vērā, ka ekonomikā ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni centrālā loma ir elektroenerģijai un ir jāizmanto atjaunojamie energoresursi, kas ir ļoti dažādi, pastāvīgai piegāžu nepārtrauktības nodrošināšanai ir nepieciešamas ievērojamas investīcijas tīklos⁸. Investīcijas viedtīklos ir svarīgākais, kas vajadzīgs elektroenerģijas apgādes sistēmas izveidošanai ar zemām oglekļa dioksīda emisijām, jo īpaši pieprasījuma efektivitātes paaugstināšana, lielāka atjaunojamo resursu daļa, dalīta ģenerācija un transporta elektrifikācijas iespējas. No investīcijām tīklā labuma guvējs nav tikai tīkla operators vien, bet gan visa sabiedrība kopumā (ar ieguvumiem patērētājiem, ražotājiem un visai sabiedrībai: tīkla darbības stabilitāte, enerģētiskā drošība un emisiju samazināšanās). Šajā kontekstā turpmākajā darbā jānovērtē, kā politisks regulējums var veicināt investīcijas ES, valsts un vietējā līmenī, un stimulēt pieprasījuma pārvaldību.

Mobilitātes ilgtspēja, paaugstinot kurināmā izmantošanas efektivitāti, izmantojot elektrifikāciju un cenu mehānismu

Tehnoloģiskās inovācijas var veicināt pāreju uz efektīvāku un ilgtspējīgāku Eiropas transporta sistēmu, izmantojot 3 faktorus: transporta līdzekļu efektivitātes paaugstināšanu, izmantojot jauna veida dzinējus, materiālus un konstrukcijas; tīrākas enerģijas izmantošanu, lietojot jaunus kurināmā veidus un vilces sistēmas; labāku tīklu izmantošana, to ekspluatācijas drošuma un drošības paaugstināšanu, izmantojot informācijas un komunikāciju sistēmas. Baltajā grāmatā par transportu tiks aprakstīts pilnīgs un kombinēts pasākumu kopums, kas vērsts uz transporta sistēmas ilgtspējas paaugstināšanu.

Līdz 2025. g. galvenais dzinējspēks siltumnīcefekta gāzu emisiju apjoma palielināšanās tendences apturēšanai joprojām būs kurināmā izmantošanas efektivitātes paaugstināšana. Ceļu dzelzceļa un iekšējo ūdensceļu transporta emisijas līdz 1990. g. līmenim varētu samazināties 2030.g., kopā ar tādiem pasākumiem kā cenu noteikšanas shēmas šauru vietu un gaisa piesārņojuma novēršanai, maksu par infrastruktūras lietošanu, pilsētplānojuma un sabiedriskā transporta uzlabošanu, saglabājot pietiekamu mobilitāti. Efektivitātes paaugstināšana un

⁷ Direktīvā 2003/87/EK, kurā izdarīti grozījumi ar Direktīvu 2009/29/EK, paredzēts maksimālā apjoma gadskārtējs samazinājums 1,74 procenti. Šis samazinājums juridiski iekļauts ETS un turpinās pēc 2020. g.

⁸ Sk. arī Komisijas paziņojumu „Enerģētikas infrastruktūras prioritātes 2020. gadam un pēc tam. Projekts integrētam Eiropas enerģētikas tīklam” (COM(2010) 677).

pieprasījuma labāka pārvaldība, kuru atbalsta CO₂ standarti un to veicinošas nodokļu sistēmas, arī varētu veicināt hibrīdo dzinēju tehnoloģiju attīstību un pakāpenisku plaša mēroga pāreju uz tīrākiem transportlīdzekļiem visās transporta nozarēs, bet tālākā nākotnē arī uz hibrīdtransportlīdzekļiem un elektromobiļiem, kas uzlādējami no elektrotīkla (ko darbina ar akumulatoriem vai degvielas elementiem).

Sinergijas ar citiem ilgspējīgas attīstības mērķiem, piemēram, atkarības samazināšana no naftas, Eiropas automobiļu būves konkurētspējas paaugstināšana un ieguvumi veselībai, īpaši gaisa kvalitātes uzlabošanās pilsētās ir tik pārlicecinošas, ka ES jāpastiprina pūliņi paātrināt konkrēti elektrifikācijas un vispār alternatīvās degvielas un vilces paņēmieni attīstību un tūlītēju ieviešanu visā transporta sistēmā. Šajā sakarībā nebūt nepārsteidz, ka arī ASV, Japānas, Korejas un Ķīnas autobūves nozare palielina investīcijas akumulatoru tehnoloģijās, elektromobiļos un degvielas elementos.

Ilgspējīgas biodegvielas varētu izmantot kā alternatīvu degvielu, jo īpaši aviācijā un lieljaudas kravas automobiļiem ar strauju pieaugumu šajās nozarēs pēc 2030. g. Ja transporta sektorā elektrifikācija neizvērstos plašā mērogā, emisiju apjoma samazināšanā varētu palielināties biodegvielu un citu alternatīvo degvielu nozīme. Attiecībā uz biodegvielām tieši vai netieši tas varētu samazināt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas neto efektu un izraisīt spiediena palielināšanos uz bioloģisko daudzveidību, ūdens resursiem un vidi kopumā. Tas pastiprina vajadzību ieviest 2. un 3. paaudzes biodegvielas un turpināt darbu pie netiešas zemes izmantošanas maiņas un ilgtspējas.

Apbūvētā vide

Apbūvētā vide rada iespējas samazināt emisijas relatīvi lēti un īsā laikā, pirmkārt un galvenokārt paaugstinot ēku energoefektivitāti. Komisijas veiktā analīze liecina, ka līdz 2050. g. šajā jomā emisijas varētu samazināt par apmēram 90 %, kas ilgtermiņā ir lielāka par vidējo ieguldījumu. Tas norāda, cik svarīgi ir sasniegt direktīvas par ēku energoefektivitāti pārstrādātajā redakcijā⁹ izvirzīto mērķi, saskaņā ar kuru jaunajām ēkām, kas būvētas pēc 2021. g., jābūt gandrīz nulles enerģijas ēkām. Šis process jau ir sācies ar to, ka daudzas dalībvalstis par ēkām jau ievieš stingrākus energoefektivitātes standartus. Ņemot vērā ES izraudzīto mērķi, Eiropas Padome 2011. gada 4. februārī pieņēma lēmumu par to, ka visām dalībvalstīm no 2012. g. energoefektivitātes standarti jāiekļauj attiecīgo sabiedrisko ēku un pakalpojumu publiskajā iepirkumā. Līdz 2011. gada beigām Komisija iesniegs paziņojumu par "Ilgspējīgu būvniecību", nosakot konkurētspējas paaugstināšanas stratēģiju šajā nozarē, saglabājot vides un klimata aizsardzības efektivitāti.

Centieni laika gaitā būtiski jāpastiprina. Šodien jaunas ēkas ir jāplāno kā viedas zema vai nulles enerģijas patēriņa ēkas. Papildu izmaksas par to ir atgūstamas no degvielas ietaupījuma. Tomēr grūtāk risināms jautājums ir esošo ēku renovācija un jo īpaši, kā finansēt nepieciešamos ieguldījumus. Dažas dalībvalstis jau aktīvi izmanto struktūrfondus. Analīzes rezultāti rāda, ka nākamajā desmitgadē investīcijas energotaupīgos celtniecības komponentos un iekārtās būs jāpalielina līdz EUR 200 mljrd. Vairākas dalībvalstis jau ir īstenojušas sarežģītas finansējuma shēmas, piemēram, preferenciālas procentu likmes privātā sektora investīciju veicināšanai visefektīvāko celtniecības risinājumu jomā. Citi privātas finansēšanas modeļi ir jāizpēta.

⁹ Direktīva 2010/31/ES.

Tāpat kā transporta nozarē, enerģijas patēriņa novirzīšana uz zemu oglekļa emisiju līmeņa elektroenerģiju (ieskaitot siltumsūkņus un siltumakumulatorus) un atjaunojamo enerģiju (piemēram, saules apkuri, biogāzi, biomasu), ko piegādā arī izmantojot centralizēto siltumapgādes sistēmu, palīdzēs aizsargāt patērētājus pret pieaugošajām fosilā kurināmā cenām un ievērojami uzlabot veselību.

Rūpniecības nozares, tostarp energoietilpīgas rūpniecības nozares

Komisijas veiktā analīze liecina, ka 2050. g. SEG emisijas rūpniecībā var samazināt par 83 līdz 87 %. Progresīvāku resursu un energoefektīvāku ražošanas procesu un iekārtu izmantošana, otrreizējās pārstrādes apjomu palielināšana, kā arī emisiju, izņemot CO₂, (piemēram, slāpekļa oksīda un metāna) samazināšanas tehnoloģijas varētu dot lielu ieguldījumu, ļaujot energoietilpīgās nozarēs samazināt emisijas uz pusi vai vairāk. Tā kā risinājumi ir saistīti ar konkrētām nozarēm, Komisija uzskata, ka sadarbībā ar attiecīgajām nozarēm nepieciešams izstrādāt īpašus ceļvežus.

Papildus progresīvāku ražošanas procesu un iekārtu izmantošanai, pēc 2035. g. būs plaši jāizmanto arī oglekļa uztveršana un uzglabāšana, jo īpaši rūpniecisko procesu emisiju uztveršana (piemēram, cementa un tērauda nozarē). Tas nozīmē ikgadējās investīcijas vairāk nekā EUR 10 mljrd. apjomā. Tagad, kad pasaulē uzmanība pievērsta globālā klimata rīcības plānam, tas nevar izraisīt bažas par konkurenci. Bet, ja ES galvenie konkurenti nerīkosies līdzīgā veidā, ES būs jāapsver, kā turpmāk risināt oglekļa emisiju pārvirzes risku šo papildu izmaksu dēļ.

Tā kā ES attīsta savas klimata politikas pamatnostādnes, būs jāturpina uzraudzīt un analizēt šo pasākumu ietekmi uz energoietilpīgo nozaru konkurētspēju saistībā ar trešo valstu centieniem, un, ja nepieciešams, apsvērt piemērotus pasākumus. Komisijas veiktā analīze apliecina agrākos secinājumus, ka pašreizējā kontekstā pašreizējie pasākumi nodrošina atbilstošu aizsardzību, un norāda uz secinājumiem par iespējām, kā risināt oglekļa emisiju pārvirzes jautājumu saskaņā ar 2010. g. maija paziņojumu, tostarp importa ietveršanu ETS¹⁰. Apjomu, kādā esošā, atbilstošā aizsardzība ir pietiekama, turpinās pastāvīgi cieši novērot saistībā ar trešo valstu centieniem. Komisija būs modra, lai ES saglabātu spēcīgu rūpniecisko bāzi. Komisija turpinās atjaunināt to nozaru sarakstu, kurās ir oglekļa emisiju pārvirzes risks, kā paredzēts ES ETS direktīvā¹¹. Skaidrs, ka labākā aizsardzība pret oglekļa emisiju pārvirzes risku ir efektīva, globāla rīcība.

Ilgspejīgi palielināt zemes produktivitāti

Komisijas veiktā analīze liecina, ka līdz 2050. g. lauksaimniecības nozarē var samazināt ar CO₂ nesaistītas emisijas par 42 līdz 49 % salīdzinājumā ar 1990. g. Šī nozare jau ir sasniegusi ievērojamu samazinājumu. Nākamajās divās desmitgadēs iespējams vēl samazināt emisijas. Lauksaimniecības politikai jāpievērš uzmanība tādām iespējām, kā piemēram, ieguvumi no turpmākas ilgspejīgas efektivitātes, efektīvas mēslošanas līdzekļu lietošanas, organisko mēsļu biogazifikācijas, uzlabotas kūsmēsļu apsaimniekošanas, labākas lopbarība, ražošanas vietējās dažādošanas un komercializācijas, uzlabotas dzīvnieku produktivitātes, kā arī maksimāla labuma gūšanai no ekstenīvās lauksaimniecības.

¹⁰ COM(2010) 265.

¹¹ Direktīvas 2003/87/EK, kas grozīta ar Direktīvu 2009/29/EK, 10.a panta 13. punkts.

Uzlabota lauksaimniecības un mežsaimniecības prakse var palielināt nozares spēju uzglabāt un piesaistīt oglekli augsnē un mežos. To var panākt, piemēram, veicot mērķtiecīgus pasākumus, lai uzturētu pļavas, atjaunotu mitrājus un kūdras purvus, samazinātu vai atteiktos no augsnes apstrādes, samazinātu eroziju un varētu attīstīt mežus. Lauksaimniecības un mežsaimniecības arī piešķir līdzekļus bioenerģētikas un rūpniecības izejvielām, un paredzams, ka šīs investīcijas vēl vairāk palielināsies.

Minētos elementus sīkāk aplūkos kopējās lauksaimniecības politikas tiesību aktu priekšlikumos 2013. g., kuru pozitīvā ietekme vēl nav ņemta vērā analizē, kā arī gaidāmajā paziņojumā par bioekonomiku¹².

Pēc 2030. g. emisiju samazināšanas apjomi lauksaimniecības nozarē varētu samazināties, daļēji tāpēc, ka palielināsies lauksaimnieciskā ražošana, jo aug pasaules iedzīvotāju skaits. Tomēr ir svarīgi ievērot, ka līdz 2050. g. tiek prognozēts, ka lauksaimniecībā radīsies viena trešdaļa no kopējām ES emisijām, kas trīskāršos īpatsvaru salīdzinājumā ar mūsdienām. Tāpēc paredzams, ka pieaugs tās nozīmīgums attiecībā uz klimata politiku: ja tā nerasnē prognozēto emisiju samazinājumu, citām nozarēm būs nepieciešams samazināt vēl vairāk, kas varētu būt grūtāk sasniedzams. Lauksaimniecības nozarē arī ir potenciāls oglekļa pārvirzes risks, tādēļ ražošanas un tirdzniecības modeļa maiņa ilgtermiņā nedrīkst apdraudēt emisiju globālo samazinājumu.

Analīze aplūko arī ietekmi uz lauksaimniecības un mežsaimniecības nozari globālā perspektīvā. Pasaulē 2050. g. būs jāpaēdina aptuveni 9 mljrd. cilvēku. Tajā pašā laikā jāzaglabā tropu meži kā būtisks elements cīņā pret klimata pārmaiņām un par pasaules bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Turklāt ir sagaidāms, ka klimata pārmaiņu seku mazināšanas pasākumi palielinās pieprasījumu pēc bioenerģijas līdztekus pastāvošajam un aizvien pieaugošajam pieprasījumam pēc dzīvnieku barības, koksnes, papīra ražošanas un bionozarēm. Divējādās problēmas globālās nodrošinātības ar pārtiku un klimata pārmaiņu jomā ir jārisina kopā. Lai tiktu galā ar šīm palielinātajām zemes izmantošanas prasībām ES un pasaules mērogā, ilgtspējīgu ražības palielināšanos, ko dod dažādas lauksaimniecības un mežsaimniecības sistēmas (gan intensīvās, gan ekstensīvās) vajag turpināt straujāk, arī jaunattīstības valstīs. Būs vajadzīga jebkādas negatīvas ietekmes uz citiem resursiem (piemēram, ūdens, augsnes un bioloģiskās daudzveidības) rūpīga pārvaldība. Straujās klimata pārmaiņas var apdraudēt šos ražīguma uzlabojumus, ja pasaule nerīkosies attiecībā uz klimata pārmaiņām.

Te arī uzsvērta nepieciešamība holistiski izvērtēt visus zemes izmantošanas veidus un ES klimata politikai pievērsties zemes izmantojumam, zemes izmantojuma pārmaiņām un mežsaimniecībai (*LULUCF*). Komisija uz šā gada beigām gatavo iniciatīvu šajā jautājumā. Turklāt papīra un koksnes produkti jāizmanto atkārtoti un jāpārstrādā vairāk, lai samazinātu zemes izmantošanas spiedienu.

Analīzē ņēma vērā pasaules tendences izmantot uzturā galvenokārt dzīvnieku valsts barību. Būtu vēlams mainīt pašreizējo tendenci izniekot pārtiku un pārorientēt patēriņu uz mazāk emitējošu pārtiku.

¹² Komisijas darba programma 2011. gadam, Eiropas stratēģija un rīcības plāns virzībā uz ilgtspējīgu, uz bioloģisko ražošanu balstītu ekonomiku līdz 2020. gadam.

4. IEGULDĪJUMI NĀKOTNĒ AR ZEMĀM OGLEKĻA EMISIJĀM

Kapitāla investīciju būtisks pieaugums

Dažāda veida zema oglekļa satura enerģijas avoti, to atbalsta sistēmas un infrastruktūra, tostarp viedie tīkli, pasīvie mājokļi, oglekļa uztveršana un uzglabāšana, progresīvi industriālie procesi un transporta elektrifikācija (tostarp enerģijas uzglabāšanas tehnoloģijas), ir galvenās sastāvdaļas, kas pēc 2020. g. sāks veidot efektīvas, zemu oglekļa emisiju enerģētikas un transporta sistēmas satvaru. Tas prasīs lielas un stabilas investīcijas: ir aprēķināts, ka nākamajos 40 gados valsts un privāto investīciju pieaugums vidēji sasniegs aptuveni EUR 270 miljardus gadā. Tas nozīmē papildu investīcijas aptuveni 1,5 % no ES IKP gadā līdztekus vispārējām pašreizējām investīcijām, kas 2009. g. bija 19 % no IKP¹³. Tas mūs atsviestu atpakaļ pie ieguldījumu līmeņa pirms ekonomiskās krīzes. Šodienas investīcijas noteiks ekonomikas turpmāko konkurētspēju. Šajā kontekstā ir interesanti atzīmēt, ka 2009. g. investīcijām daudz lielāka IKP daļa bija piešķirta Ķīnā (48 %), Indijā (35 %) un Korejā (26 %)¹⁴, kas norāda jauno ekonomiku vajadzību izveidot infrastruktūru, kā arī potenciālu lēcienam uz konkurētspējīgu, zemu oglekļa emisiju ekonomiku.

Privātā sektora un individuālo patērētāju investīciju potenciāla apgūšana ir galvenais izaicinājums. Lai gan lielākā daļa šo papildu ieguldījumu laika gaitā atmaksāsies tādējādi, ka samazināsies rēķini par enerģiju un palielināsies produktivitāte, tirgos ir tendence neņemt vērā nākotnes labumus un ilgtermiņa risku. Tāpēc galvenais jautājums ir, kā politika var radīt pamatnosacījumus šādām investīcijām, tostarp izmantojot jaunus finansējuma modeļus.

Īstenojot 20 % energoefektivitātes mērķi, Komisijai būs jāuzrauga jauno pasākumu ietekme uz ETS, lai saglabātu stimulus ETS, kas atalgo ieguldījumus zema oglekļa līmeņa jomās un sagatavo ETS nozares jauninājumiem, kas būs vajadzīgi nākotnē. Šajā sakarā jāapsver attiecīgi pasākumi, tostarp ETS apjomu pārskatīšana, atņemot atbilstošu kvotu skaitu no tās daļas, ko izsolīs 2013.-2020. g. periodā gadījumā, ja tiks pieņemts attiecīgs politiskais lēmums. Tas arī nodrošina, ka investīcijas energoefektivitātes mērķim tiktu nodrošinātas ekonomiski izdevīgā veidā gan ETS, gan ārpus ETS nozarēs.

Valsts un privātā sektora papildu finansēšanas mehānismi ir galvenie, lai pārvarētu sākotnējos finansēšanas riskus un naudas plūsmas šķēršļus. Publiskais finansējums, izmantojot novatoriskus finansēšanas instrumentus, piemēram, apgrozības fondus, preferenciālas procentu likmes, garantiju shēmas, riska dalīšanas iespējas un apvienošanas mehānismus, var mobilizēt un vadīt vajadzīgo privāto finansējumu, tostarp attiecībā uz MVU un patērētājiem. Tādā veidā ierobežots publiskais finansējums spēj rosināt daudzas privātā sektora investīcijas¹⁵. Eiropas Investīciju bankai, Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankai, kā arī speciālajam finansējumam nākamajā daudzgadu finanšu shēmā būs svarīga loma, nodrošinot papildu finansējumu energoefektīvām un zemu oglekļa emisiju tehnoloģijām.

Iekšzemes investīciju palielināšana sniedz lielu iespēju palielināt ražīgumu, pievienoto vērtību un dažādu ES ražošanas nozaru jaudu (piemēram, automobiļu, enerģijas ražošanas, rūpniecības un tīkla iekārtu, energoefektīvu celtniecības materiālu un būvniecības nozares), kas ir galvenās nozares, lai izveidotu nākotnes izaugsmi un nodarbinātību.

¹³ Eurostat, valstu pārskati.

¹⁴ Pasaules Banka, Rādītāji.

¹⁵ Ja tas ir valsts atbalsts, tad publiskajam finansējumam jābūt saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu.

Papildus siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumam, kas ir pārejas uz zemu oglekļa emisiju ekonomiku galvenā priekšrocība, tas nesīs vairākus citus būtiskus ieguvumus.

Samazināt Eiropas rēķinus par enerģiju un atkarību no fosilās degvielas importa

Attiecībā uz visu 40 gadu periodu, tiek lēsts, ka energoefektivitāte un pāreja uz vietējā ražojuma zema oglekļa satura enerģijas avotiem ES samazinās degvielas vidējās izmaksas par EUR 175-320 mljrd. gadā. Faktiskais izmaksu ietaupījums atkarīgs no tā, cik lielā mērā tiks uzsākta globālā cīņa ar klimata pārmaiņām. Scenārijā, kurš paredz globālu rīcību klimata aizsardzības jomā, ES vajag mazāk importēt fosilo degvielu un izmaksas samazināsies, lai gan degviela joprojām tiks importēta.

Arī ja pārējā pasaule nerīkojas koordinēti, tomēr ES darbības galvenais ieguvums būtu ekonomikas aizsardzība pret augstām fosilā kurināmā cenām. Analīze, kā arī Starptautiskās Enerģētikas aģentūras (IEA) 2010. g. Pasaulē enerģētikas perspektīvas” (*World Energy Outlook 2010*) skaidri parāda, ka ierobežotas rīcības pasaules mērogā gadījumā fosilā kurināmā cenas patiešām ir prognozētas ievērojami augstākas. Tas ir ne tikai ilgtermiņa jautājums. Pat pēc ekonomikas lejupslīdes Rietumu pasaulē naftas cena ir aptuveni divreiz augstāka nekā 2005. g. IEA lēš, ka 2009.-2010. g. periodā ES ir pieredzējusi savu importa rēķinu pieaugumu par USD 70 miljardiem un ka tuvākajā nākotnē ir iespējams turpmāks pieaugums. Kā mēs pieredzējam 70. gados un 80. gadu sākumā, naftas cenu krasa celšanās var izraisīt inflāciju, pieaugošu tirdzniecības deficītu, konkurētspējas samazināšanos un bezdarba pieaugumu.

ES kopējais primārās enerģijas patēriņš 2050. g varētu būt aptuveni 30 % zem 2005. g. līmeņa. Tiks izmantoti vairāk vietējie enerģijas resursi, jo īpaši atjaunojamie. Naftas un gāzes imports salīdzinājumā ar pašreizējo līmeni samazināsies uz pusi, samazinot varbūtējās naftas un gāzes cenu krasās celšanās negatīvo ietekmi. Nerīkojoties naftas un gāzes importa cenas salīdzinājumā ar pašreizējo līmeni varētu celties divas reizes, starpība līdz 2050. g būtu EUR 400 mljrd. vai vairāk gadā, kas ir līdzvērtīgi 3 % no šodienas IKP¹⁶.

Jaunas darbavietas

Savlaicīgi ieguldījumi zemas oglekļa emisijas ekonomikā stimulēs pakāpeniskas strukturālas izmaiņas ekonomikā un neto izteiksmē var radīt jaunas darba vietas gan īstermiņā, gan vidējā termiņā. Atjaunojamai enerģijai ir laba reputācija attiecībā uz darba vietu radīšanu. Tikai 5 gados atjaunojamās enerģijas nozare palielināja savu darba spēku no 230 000 līdz 550 000. Arī būvniecības nozarē investīcijas zemu oglekļa emisiju jomā piedāvā daudz īstermiņa darba iespējas. Tā kā ES tajā ir aptuveni 15 miljoni darba ņēmēju, to īpaši smagi skāra ekonomiskā krīze. Nozares atlabšanu ievērojami sekmētu spēcīgi centieni paātrināt energoefektīvu ēku renovāciju un būvniecību. Energoefektivitātes plānā apstiprināts investīciju efektīvākās iekārtās lielais darba vietu radīšanas potenciāls.

Ilgtermiņā darba vietu radīšana un saglabāšana būs atkarīga no ES spējas pārvaldīt jaunu zemu oglekļa emisiju tehnoloģiju izstrādi, stiprinot izglītību, apmācības programmas, lai veicinātu jaunu tehnoloģiju pieņemamību, pētniecību un attīstību un uzņēmējdarbību, kā arī labvēlīgus ekonomiskos pamatnosacījumus investīcijām. Šajā sakarā Komisija ir vairākkārt

¹⁶ Rēķinu par fosilās degvielas importu samazinājums ir atkarīgs no cenu attīstības un piegādes avotu dažādošanas.

uzsvērusi pozitīvos nodarbinātības aspektus, ja ieņēmumus no ETS kvotu izsoles un CO₂ nodokli izmanto, lai samazinātu darbaspēka izmaksas, kas līdz 2020. g. var palielināt kopējo nodarbinātību līdz 1,5 miljoniem darbavietu.

Tā kā nozares izmanto ekonomiskās iespējas, ko sniedz zemas oglekļa emisijas ekonomika, palielinās nepieciešamība nodrošināt kvalificētu darbaspēku, jo īpaši būvniecības nozarē, tehniskās profesijās, inženierzinātnēs un pētniecībā. Tas prasīs mērķtiecīgu esošā darbaspēka profesionālo apmācību "zaļo apkaklīšu" darba iespējām, risinot jauno prasmju trūkuma problēmas un veicinot šīs prasmes izglītības sistēmās. Komisija pašlaik izstrādā ietekmes novērtējumu uz nodarbinātību, ekonomikas padarīšanu par videi nekaitīgāku, piemēram, īstenojot programmu Jaunas prasmes un nodarbinātība.

Gaisa kvalitātes un veselības uzlabošana

Rīcība, lai samazinātu SGE, nozīmīgi papildinās esošos un plānotos gaisa kvalitātes pasākumus, kas ievērojami samazinās gaisa piesārņojumu. Transporta elektrifikācija un sabiedriskā transporta nozares izaugsme var pārsteidzoši uzlabot gaisa kvalitāti Eiropas pilsētās. Kopējā SEG samazināšanas un gaisa kvalitātes pasākumu ietekme 2030. g. dotu par vairāk nekā 65 % samazinātu gaisa piesārņojumu salīdzinājumā ar 2005. g. Tradicionālo gaisa piesārņotāju kontroles gada izmaksas 2030. g. varētu būt vairāk nekā EUR 10 mljrd. zemākas un 2050. g. ik gadu varētu ietaupīt gandrīz EUR 50 mljrd. Šie pasākumi arī samazinās mirstību, tādējādi lēš, ka ikgadējie ieguvumi 2030. g. būs līdz EUR 17 mljrd. un 2050. g. līdz EUR 38 mljrd. Turklāt tiks uzlabota sabiedrības veselība, samazinot veselības aprūpes izmaksas un kaitējumu ekosistēmām, ražai, materiāliem un ēkām. Šie ieguvumi būs svarīgi arī, ņemot vērā visaptverošo pārskatu par ES gaisa kvalitātes politiku, kas plānots ne vēlāk kā 2013. g., un kura mērķis ir maksimāli palielināt papildu ieguvumus no klimata politikas un mazināt negatīvo ietekmi.

5. STARPTAUTISKĀ DIMENSIJA

ES ar neredz vairāk nekā 10 % no pasaules emisijām viena nespēs risināt klimata pārmaiņu problēmu. Starptautiskais progress ir vienīgais veids, kā risināt klimata pārmaiņu problēmu, un ES jāturpina iesaistīt savus partnerus. Formulējot un īstenojot vērienīgu klimata pārmaiņu iekšpolitiku vairāk nekā desmit gadu laikā ES ir iesaistījusi darbībā daudzas citas valstis. Situācija patlaban būtiski atšķiras no 2008. g. beigu situācijas, kad ES vienpusēji pieņēma klimata un enerģētikas paketi. *COP15* sanāsmē Kopenhāgenā pasaules valstu vadītāji vienojās, ka nedrīkst pieļaut planētas vidējās temperatūras pieaugumu vairāk kā par 2° C. Pašlaik valstis, kas rada vairāk nekā 80 % no pasaules emisijām, ir uzstādījušas valsts mērķus saskaņā ar Kopenhāgenas vienošanos un Kankunas nolīgumiem. Dažās valstīs, lai izpildītu šo apņemšanos, būs vajadzīga stingrāka rīcība nekā pašlaik paredzēts.

Šo konkrēto rīcību, reizēm vērienīgāku nekā valstis būtu gatavas apņemties starptautiski, lielā mērā veicina arī citas valsts programmas: inovāciju paātrināšana, energoapgādes drošības un konkurētspējas palielināšana galvenajās izaugsmes nozarēs un gaisa piesārņojuma samazināšana. Vairāki Eiropas galvenie partneri no visas pasaules, piemēram, Ķīna, Brazīlija, Koreja, risina šos jautājumus, vispirms ar stimulēšanas programmām un arvien vairāk ar konkrētiem rīcības plāniem, kas veicina "zemu oglekļa emisiju ekonomiku". Nogaidīšana Eiropai nozīmētu zaudēt pozīcijas nozīmīgās ražošanas nozarēs.

Turpmākajos gados šo centienu īstenošana būs galvenais klimata pārmaiņu globalizācijas politikas pasākums. ES jāizmanto šī iespēja, lai nostiprinātu sadarbību ar starptautiskajiem partneriem, tostarp pakāpeniski jāattīsta pasaules oglekļa dioksīda emisiju tirgi, lai atbalstītu attīstīto un jaunattīstības valstu centienus īstenot zemu emisiju attīstības stratēģiju, un jānodrošina, ka visi finansējumi klimata jomā veicina "klimatam drošas" attīstības iespējas.

Tomēr pēc Kopenhāģenas sanāksmes doto solījumu ātra izpilde ļautu sasniegt tikai daļu vajadzīgo samazinājumu. Nesenajā ANO Vides programmas ziņojumā lēsts, ka to pilnīga īstenošana varētu sniegt 60 % no pieprasītā emisiju samazinājuma līdz 2020. g. Ja netiks veikti stingri globāla mēroga pasākumi, lai novērstu klimata pārmaiņas, jau līdz 2050. g. temperatūra var pieaugt par vairāk kā 2° C un līdz 2100. g. par vairāk kā 4° C. Lai izvairītos no šāda scenārija, zinātnieki norāda, ka līdz 2050. g siltumnīcefekta gāzu emisijas pasaulē jāsamazina vismaz par 50 % salīdzinājumā ar 1990. g. Ar šā ceļveža sagatavošanu ES ir uzņēmusies jaunu iniciatīvu, lai veicinātu starptautiskās sarunas, gatavojoties sanāksmei Durbanā. Tādējādi ceļvedis ir plašākas stratēģijas neatņemama daļa, lai sasniegtu mērķi nepieļaut, ka planētas vidējās temperatūras pieaugums pārsniedz 2° C salīdzinājumā ar pirmsrūpniecības līmeni. Sadarbībā ar partneriem ES jāīsteno visaptveroša pieeja, kas intensificē divpusējas un daudzpusējas saistības attiecībā uz daudziem aspektiem dažādās nozarēs, kas skar klimata politiku.

6. SECINĀJUMI

Komisijas vispusīgā analīze par izmaksu ziņā efektīviem paņēmieniem, kā līdz 2050. g. samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, ir devusi vairākus svarīgus atzinumus.

Lai līdz 2050. g. sasniegtu kopējā siltumnīcefekta gāzu samazinājuma mērķi no 80 līdz 95 %, ceļvedī norādīts, ka rentablai un pakāpeniskai pārejai nepieciešams līdz 2030. g. sasniegt iekšzemes siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu par 40 % salīdzinājumā ar 1990. g. līdz 2050. g. par 80 %. Pamatojoties uz jau sasniegto, ES tagad jāsāk darbs pie atbilstošas stratēģijas, lai virzītos šajā virzienā, un visām dalībvalstīm ātri jāizstrādā valsts zema oglekļa satura ekonomikas ceļveži, ja tas vēl nav izdarīts. Komisija ir gatava sniegt dažus nepieciešamos instrumentus un politikas risinājumus.

Otrkārt, analīze arī liecina, ka ar pašreizējo politiku ES līdz 2020. g. sasniegs mērķi par 20 % samazināt siltumnīcefekta gāzu emisiju vietējā tirgū. Ja pārskatītās energoefektivitātes plānu pilnībā un efektīvi īsteno, sasniedzot 20 % energoefektivitātes mērķi, tas ļaus ES pārspēt pašreizējo 20 % emisiju samazinājuma mērķi un sasniegt 25 % samazinājumu. Šis paziņojums neliek noteikt jaunus mērķus 2020. g. un neietekmē ES piedāvājumu starptautiskajās sarunās uzņemties 30 % samazinājuma mērķi līdz 2020. g., ja apstākļi ir atbilstoši. Šī diskusija turpinās, pamatojoties uz Komisijas 2010. gada 26. maija paziņojumu¹⁷.

Treškārt, līdz ar bīstamu klimata pārmaiņu draudu mazināšanu kā vērienīgas globāla mēroga rīcības daļu, ES emisiju ievērojamam samazinājumam ir potenciāls sniegt priekšrocības, kas izpaužas kā ietaupījumi no fosilās degvielas importa, kā arī gaisa kvalitātes un sabiedrības veselības uzlabojums.

¹⁷ COM(2010) 265.

Ceturtkārt, ceļvedis sniedz emisijas samazinājuma diapazonu galvenajās nozarēs periodā no 2030. līdz 2050. g. Lai sasniegtu minētos atskaites punktus cik iespējams rentablā veidā un palielinātu ES apstrādes rūpniecības nozaru ieguvumus, energotehnoloģiju stratēģiskā plāna īstenošanai ir izšķiroša nozīme. Ņemot vērā nozīmīgo ietekmi uz darba tirgu, būs vajadzīga programma Jaunas prasmes un nodarbinātība, lai atbalstītu pārejas procesu.

Komisija ir paredzējusi izmantot ceļvedi par pamatu, lai izstrādātu nozaru īpašās politikas iniciatīvas un ceļvežus, piemēram, 2050. g. enerģijas ceļvedi un plānoto Transporta balto grāmatu. Komisija uzsāks atbilstošus dialogus ar nozarēm. Komisija arī turpmāk nodrošinās, ka ETS paliek ES galvenais instruments, kas rentablā veidā virzīs investīcijas zemas oglekļa emisijas ekonomikā. Tā arī turpmāk vēltīs uzmanību oglekļa emisiju pārvirzes riskam, lai nozarēm nodrošinātu vienādus konkurences apstākļus.

Kā daļu no nākamo daudzgadu finanšu shēmu attīstības tā arī izskatīs, kā ES finansējums var atbalstīt instrumentus un ieguldījumus, kas nepieciešami, lai veicinātu pāreju uz zemu oglekļa emisiju ekonomiku, ņemot vērā nozaru, valstu un reģionu īpatnības.

Komisija aicina pārējās Eiropas iestādes, dalībvalstis, kandidātvalstis, kā arī potenciālos kandidātus un ieinteresētās personas ņemt vērā šo ceļvedi turpmākajā ES attīstībā, valstu un reģionālajā politikā, lai līdz 2050. g. sasniegtu zemu oglekļa emisiju ekonomiku. Starptautiskā līmenī 2050. g. Komisija iesniegs ceļvedi saviem globālajiem partneriem, lai veicinātu starptautiskās sarunas, kurās izstrādā globālu rīcību, un veicina sadarbību ar ES kaimiņvalstīm attiecībā uz pasākumiem, kas veicina elastīgu zemu oglekļa emisiju ekonomiku.